

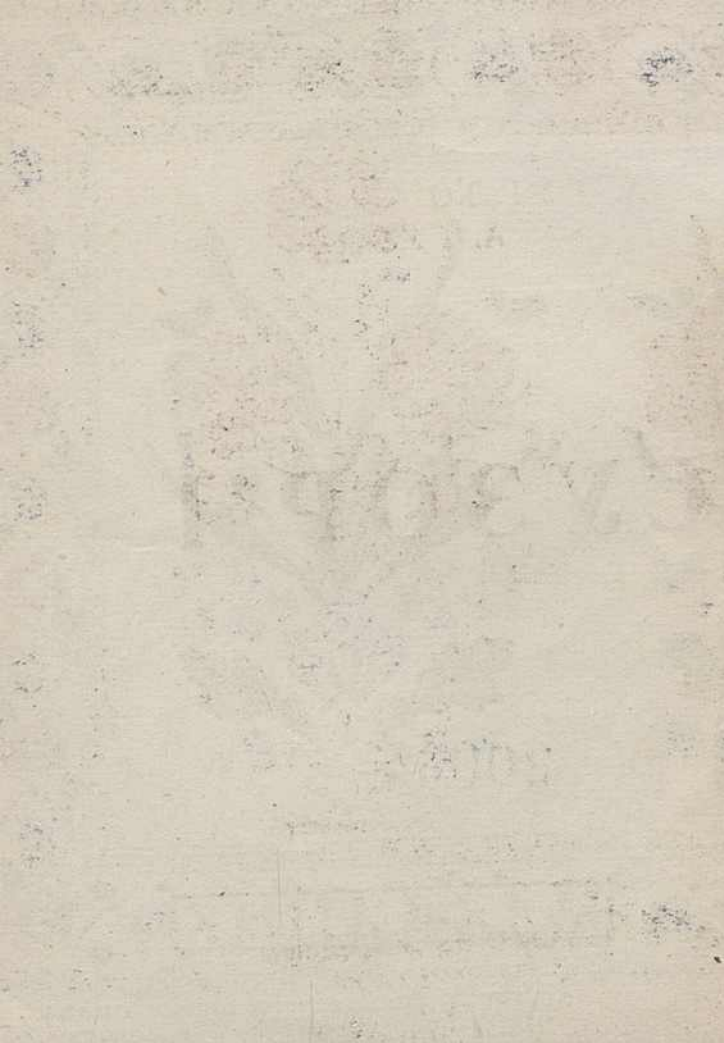
Ба 60614

А. ГУРЛО

СУЗОР

МЯЛЯДНЯК

Ба 60 614

„МАЛАДНЯК“

А. ГУРЛО

СУЗОР'І

VII

30064

ВЫДАЊНЕ ЦБ „МАЛАДНЯКА“
М Е Н С К—1926

Бел. аддзелб
1994 г.
60614 / 55586

1949
ПРОВЕРЕНО

1-я Дзяржаўная друкарня
Заказ № 464
У ліку 2.000 экз.
Галоўлітбел № 15847

25.04.2009

25. 1 0000

РОСКВІТ І ЎВЯДАНЬНЕ

У ПАЛЕТКАЎ-КРАСЫ

У палеткаў-красы я узяў галасы,
А з калосьсяў я зьвіў сабе струны,
А з сталёвай касы я дадаў к ім басы,
Каб грывелі, бы ў небе пяруны.

Я за музу к сабе ўзяў, прырода, цябе,
Каб ты казкі аб жыцьці шаптала,
Каб мне жыць не ў жальбе, а стаяць ў барацьбе,
Бараніцца ад злоснай навалы.

Будзь паслушнай ты мне, і ніхто не зжане
Нас з табою з жыцьцёвай дарогі,
І ніхто ня ўпікне ні цябе, ні мяне,
Што мы целах і духам убогі.

1925 г.

ВЯРГІНЯ

Цвіце ў садочку краса-вяргіня,—
І кожны, кожны свой погляд кіне
На гэту кветку з прыгожым станам,
На гэты воблік чырвона-цўмяны,

А то і стане з якімсь жаданьнем,
А вочы бліснуць, як бляск сьвітання,—
Прабудзіць, мабыць, яна ўспаміны
Аб гэткай пекнай красе-дзяўчыне.

Ў другіх прабудзіць вяргіня зайздасьць,—
Кіпіць ў ім помста мінулай здрады,
Сарваць ён хоча... а шэпча: позна!
І адыходзіць з паглядам сьлёзным.

1925 г.

ПРАЛЕСКІ

Пралескі, мілыя пралескі!
Няўжо вясна, што вы ўзышлі
Між сьнежных гурбаў у пералесках
На чуць ацепленай зямлі?

Я рад спаткаць вас добрым словам,
Я рад вітаць вас ад душы,
Бо вы мне—блізкі госьць вясновы,
Які раскажа мне пра шыр,

Пра вод бурлячых пералівы,
Што пойдучь весела з гары,
Пра лесу шум нецерпялівы,
Пра росквіт новае пары.

Пралескі, мілыя пралескі!
Я рад, я рад бязьмерна вам,—
Нядарам ў грудзях сэрцу цесна,
Хмялее шчасьцем галава.

1925 г.

ВАСІЛЬКІ

Вышаў я ў поле, вышаў ў шырокае,
Жытнія ціха шумяць каласкі;
З іх выглядаюць красой сінявокаю
І усьміхаюцца мне васількі.

Цягнуцца к ім мае рукі зайздросныя;
Кінуў вандроўны я кій,
К ім падыходжу ня з мэтаю злоснаю—
Хочу заплесьці іх дбала ў вянкi.

І вось я гэтыя кветкі прыгожыя—
Родных палеткаў красу—
З думкай аб шчасці, з сэрцам ўстрывожаным
Музе у дар прынясу.

1925 г.

ШАЛЯСЬЦЕЛІ...

Шалясьцелі калісьці—
Тых дзёя няма—
Зялёныя, сочныя лісьця
Пра май.
Памятаю я званы
Мае і іх,—
Нібыта іх зык сёньня
Заціх.
Было тое калісьці,
Калі цьвіў мак;
Цяпер шалясьцяць лісьця
Ня так.
Залатая іх восень—
Мой лістапад:
Нялёгка сэрцу зносіць
Апад...

1925 г.

ХІБА Ў ЗІМЕ ПРЫГОЖАСЬЦІ НЯМА...

Хіба ў зіме прыгожасьці няма?
Вось сьцэле сьнег пуховую пасьцель...
Здаецца, што зацвіўся белы мак,
Здаецца, што і яблыня цвіце.

Лятаюць, кружацца сьняжыначкі, як рой,
І шчыра так цалуюць мяне ў твар,
А гурбы белыя ўздываюцца гарой.
О, колькі ласкі тут і колькі хараства!

Хоць холадна, але мяцежны жар
Яшчэ мацней хвалюецца ў душы.
Жыцьця здаецца лёгкім мой цяжар,
Бо белью ўсьнежанай калышацца ўся шыр.

І тчэ дыван і каляровасьць тчэ,
А радасьць прабуджае званы струн.
Ўзьвівайся-ж, завіруха, ўсё ямчэй,—
Тваім жаданьнем моцна я гару!

1925 г.

СЪНЕГАВЫЯ ДАЛІ

Шпарчэй бяжэце, мае коні,
Зьвінеце, звонкія шамкі,
А сьнег ўзьвівайся ў сьлед пагоняй,
Каб падагнаць мой бег ад сёньня.
А заўтра ты мяне пакінь!

Я буду заўтра ў далях новых,
Якіх ня ведаю яшчэ.
Мо' там зіе дзень вясновы
І тчэ малюнак каляровы—
Жыцьця майго мо' радасьць тчэ...

23-ХІІ 25 г.

ЗАВІЛАСЯ МЯЦЕЛІЦА...

Завілася мяцеліца ў косы
І лявоніху скача па полі...
Сьцэле сьнег свае белыя кросны,
Вецер сьвішча гуляе, сваволіць...

Не пазнаць, дзе дарога, дзе межы,—
Усё зьлілося ў адзіную постаць...
А мяцеліца сьнежыць і сьнежыць
Легіёнам срабрыстых пялётак.

Дык гуляй жа, мяцеліца, ў полі,
Заплятай мне сьняжыначкі ў косы,
Бо люблю я тваё сваявольле
І бялявасьць тваіх пракосаў.

Вецер, грай сваю песьню вясельля—
Няхай струны сьмяюцца, скавычуць!
Повен радасьці я пахмельлем—
Хоць другому магу пазычыць!

1-ХІІ 25 г.

ЗНЯЛА ВЯСНА...

Зняла вясна узор аконны,
Што сплёў калісь мароз-мастак,
І новай песьні чутны званы,
Відна скрозь шыбы пекната.

Ўсё рвецца ў далі неспакойна...
Вятрыска гоніць кучы хмар
З упартай сілаю падвойнай—
На небе месца ім няма!

З узгорку жарало ліецца—
Якая сіла, пэнт які!
О, ты, разбуджанае сэрца,
Апошні сум зімы адкінь!

Дай струнам больш маім прастору,
Сьпяваць каб песьню ў такт з вясной!
Чарней, ральля, на касагоры,
Буяй квяціста і хмяльно!

А ты, мой сад, адзенься лістам,
Прытулкам будзь маёй красы,
А ў самы дзень вясны ўрачысты
Прастор ты кветкамі абсып.

1925 г.

СУГУЧЧЫ ЎЛАСНЫХ СТРУН

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

0

НЕСТА СТУКАЕ

Нешта стукое у сэрцы моцна
Можа радасьць, а можа туга,
Можа ткуцца жыцьцёвыя кросны.
Можа рвецца апошняя гаць,

Што гаціў я ў ліпнёвыя ночы,
Што гаціў у прадвесьнія дні.
Не адчуць, не згадаць, не спарочыць:
Ці гараць ці мо' тухнуць агні.

Можа проста мне нешта здалося,
Толькі што—я ня ведаю сам;
Толькі знаю: яшчэ ня восень
Ї ня вяне яшчэ краса.

Сэрцу, ведама, цесна у грудзях,
Яно рвецца ў прасторы, каб жыць:
Часам проста самотаю нудзіць,
Часам водгук спаткае чужы.

Ї тады, вось тады гэтак моцна
Праклякоча задзірысты гнеў,
А часінаю горна і млосна
Разам з сэрцам бывае і мне.

1925 г.

НУ, ЗАСЬМЕЙСЯ...

Ну, засьмейся, засьмейся ты, сэрца,
Сваім сьмехам са мной падзяліся!
Няхай ведаюць ўсе, што жывецца
Мне цяпер весялей, як калісь.

Я калісь-та часамі праз сьлёзы
Выцінаў сваю песьню паволі...
А цяпер, як цьвітуць вербалозы,
Маё сэрца, сябе не няволь!

Як сьмяяцца, дык сьмейся ты шчыра,
А з табой засьмяюся і сам я;
Ўжо мурожацца далі і шыры,
Ўжо вясновая ўсходзіць краса!

І брынчаць ужо новыя струны,
І хвалюецца новая радасьць.
Дык грымі, маё сэрца, пярунам
Там, дзе сыпаўся холаду град.

1925 г.

ТЫХ ДУМАК ПЛЫНІ..

Тых думак плыні, што сёньня выльлю
Я на паперы разгоннасьць шыр,
Ёсьць сэрца танец, яго кадрыльля,
Вясновы росквіт маёй душы.

Зашмат я вынес журботы сіняй,
Зашмат я выліў нямой тугі;
Нядарам рвуцца так з сэрца плыні,
Аж хочуць зьмесьці, змыць берагі.

Дык сьмейся, сэрца, не адшчапенцам
І не паяцам ў грудзёх скачы,
А шчырым сьмехам, як той сьмяецца,
Каму у жыцьці, як мне, ручыць.

Я сам ня здрадзіў—ня ведаў здрады,
Ня ведаў крыўды—ня крыўдзіў сам,
Ні ў чым ня бачыў я кроплі вады—
Была навокал адна краса.

Я не зайздросчу, ня маю злосьці,
Ўсё здолен сьцярпець і ўсё стрываць;
Затым хачу я быць роўным госьцем
На балі жыцьця і характва.

1925 г.

ПАМЯТАЮ...

Памятаю ліпнёвыя ночы я—
Быццам учора былі яны;
Тады радасьць лілёва дзявочая
Запляталася ў косы вясны.

Памятаю і водары кветак я
Ды мядовыя ночы і дні,
Калі сэрца, вясною сагрэтае,
Пачынала у грудзях званіць.

То пара была надта прыгожая—
Я ня ведаў, што гора і сум;
А падкралася нешта варожае
І адцяла дачасна красу.

І стаіць вось яна парыжэлая,
Пазірае ў асеньнюю твань.
Мара-ж ў сэрцы маім заімжэлае
Ўсё-ж ня хоча забыць хараства.

1925 г.

НУ, ЧАГО-Ж ХАВАЦЦА...

Ну, чаго-ж хаватца, ну, чаго-ж таіцца,
Калі ў сэрцы радасьць запылала шчыра,
Калі яно рвецца, рвецца ў шчасьця вырай
І сьмяецца ў вочы красе-маладзіцы.

Выйду я на рэчку, выйду я на ўлоньне,
Каб спаткацца з шчасьцем, шчасьцем веснавей-
ным;

Погляд тады змрочны зацьвіце надзейна,
Скрозь туманны полаг гляне ў сваё сёньня.

А красы прынада, а красы прыгожасьць
Зазіе бляскам макавых пялётак,
Бо жыцця спатканьні павянчае ростань;
Вось загэтым сэрца свае званы множыць,

Вось загэтым радасьць азіяла вочы,
Вось хачу загэтым быць нязнана шчырым,
І хачу я верыць ў шчасьця свайго вырай,
Куды ўжо імкнецца погляд мой прароча.

1925 г.

* * *

Пачуўшы шэпты маёй душы ты,
Пачуўшы шчырасьць шматзвонных струн,
Ня станеш—кінеш кахаць цішу ты:
Яе ўскалыша яшчэ пярун.

А посьле сьцешыць, расшые шаты,
Аздобіць шчасьцем і шоўкам шыр.
Цябе ня знаўшы, я—твой глашатай:
Шануй ты шэпты маёй душы.

1925 г.

ТО НЯ ВЕЦЕР ШУГАЕ...

То ня вецер шугае ў аконіцы
Тваёй хаты, дзе зьзяюць агні,—
Гэта думкі мае к табе просяцца;
Ты ўпусьці іх, сагрэй, прыгарні.

То сіроты мае бяспрытульныя,
Якіх няньчыў, цяпер ўзгадаваў.
Ужо хмеліць жыцьцё іх разгульнае—
Аж ня можа стрымаць галава.

І шукаюць яны сабе выраю,
Спадзяюцца, што ўпусьціш іх ты;
Прывітаешся з ласкаю шчыраю
І адзенеш у туль пекнаты.

А ня ўпусьціш—ня трэба. Ў пакорнасьці
Ня прымушу прасіцца іх я;
Яны ў шыры, палёце, узорнасьці
Адшукаюць ня горшы маяк.

1925 г.

ЧАКАЮ Я ЛІСТОЎ...

Чакаю я лістоў, і сэрца моцна звоніць,
Каб як мага хутчэй адказ мне твой пачуць.

Цьвілі калісь красою нам півоні...

Чакаю я лістоў, і сэрца моцна звоніць:
Ці скажаш шчыра ты, чым раны залячу.

Я сам ня ведаю. Цьвілі калісь півоні,
І песьню радасьці тваю калісь я чуў;
Яна зьвінела мне, як блізкае, сягонья—
Нядарам сэрца і дагэтуль моцна звоніць
І ўсё аб тым адным, чым жыў і жыць хачу.

Цяпер здаецца мне, што ты ўжо поўна здрадай
І для мяне твайго ня стане хараства;
Яно-ж было маёй прыхільнасьці прынадай
І заклікала ў даль, як зыкі сэрэнады,
А разышліся мы. Паслала ростань твань.

Мо' ты забыла ўсё—яно навек мінула...
А ўсё-ж ткі з памяці ня выганіш таго,
Што нейка^я радасьцю жыцьцё маё кранула
І посьле водгуку на вокліч сэрца чулы
Так ціха, ласкава кранулася твайго.

Чакаю я лістоў, і сэрца моцна звоніць,
Каб як мага хутчэй адказ мне твой пачуць.
Цьвілі калісь красою нам півоні..
І вось, прыпомніўшы былое ўсё сягонья,
Вярнуць тыя часы я шчыра зноў хачу.

• 1925 г.

ШТО-Ж...

Што-ж, няхай сабе гэтак і будзе,
Калі здрада ў душы залягла,
Калі стомлены сэрца і грудзі,
Калі ласка жыцьця адцьвіла.

А калісь-та цьвіла яна гожа,
Нібы кветкі пахучыя ў май,
Расцьцілала шляхі падарожы,
А цяпер ты сказала сама:

Пазаросталі сьцежкі-дарожкі
Замест кветак быльлём-палыном...
Чым-жа сэрца сваё мне суцешыць,
Як ня картамі і ня віном?

Чым-жа горкія сьлёзы уцерці,
Што між волі ліюцца ў цішы?
Зрады подых—ня подыхі сьмерці...
Дык чаго-ж такі сум на душы?

Дык чаго-ж так і цяжка, і горна
За сябе, за цябе і за лёс?
Ну, чаму-ж, ну, чаму-ж здрадай чорнай
Ты спыніла кружэньне калёс,

Што вялі у шырокія далі,
Што кружылі маю галаву?
Абарвала ты сэрца пядалі—
Я-ж загэтым жыцьця не парву.

У жыцьці ёсьць другія дарогі,
У жыцьці ёсьць нямала красы!
Хоць у сэрцы і многа трывогі,
Хоць зьвіняць на мінор галасы,—

Што-ж, няхай сабе гэтак і будзе,
Калі здрада ў душы залягла,
Калі стомлены сэрца і грудзі,
Калі ласка жыцьця адцьвіла!

1926 г.

**НАВАЛЬНИЦЫ ЖЫЦЬЦЯ
І ЗМАГАНЬНЯ**

НА СЪМЕРЦЬ С. ЕСЕНІНА

Не дапеў ты песьні роднага раздолья,
Не акончыў казкі пра жыцьця вясну.
З ласкавай усьмешкай ўзяў ды пасва-
воліў,
А пасья сьцішыўся і навек заснуў.

Хто-ж дапяе песьню, казку хто акончыць,
Хто так замілуецца гожасьцю палёў?..
Хто-б гэта мог ведаць, хто-б мог напра-
рочыць,
Што ты не пачуеш болей салаўёў?

Хай-бы ты, мой дружа, лепш ў жыцьці
сваволіў,
Чым надзець на шыю сам сабе пятлю.
Па табе сумуе разанскае поле
Ды радня і блізкія рэчкай сьлёзы льюць.

Мы цябе чакалі ў нас, на Беларусі.
Вочы праглядзелі, гледзячы туды.
Скуль ты неўзабаве выехаць к нам мусіў...
Але колькі болю Страх, колькі жуды!..

Ты ня толькі тэрмін гэты свой прасрочыў:
Не сьпяшаўся ехаць, а сьпяшаўся жыць...
Ты на ўсё заплюшчыў рана свае вочы,
Перашоў жыцця ты рана рубяжы,

Не дапеў ты песьні роднага раздолья,
Не акончыў казкі пра жыцця вясну;
З ласкавай усмешкай ўзяў ды пасваволіў,
А пасья сьцішыўся і навек заснуў...

1925 г.

* * *

І далёкім, і блізкім, і родным
Я аддам жар пашаны сягоньня!..
Быў да гэтай пары я бязродным,
А цяпер сэрца голасна звоніць,

Шчыра просіць каханьня і ласкі...
І няма, і няма ўжо далёкіх—
Ўсе зрабіліся блізкімі надта.
І цяпер на мяне, як падпаска,

Не глядзяць і ня кідаюць жартам.
Памятаю, калісь-та ў мінулым
Я цярпеў і насьмешкі, і рогат,
Хоць быў сам надта шчырым і чулым,

А казалі, што быў убогім.
А цяпер мяне, мяне спазналі,
Ды і сам я спазнаўся з імі...
Вось загэтым так сьцелюцца далі

І далёкія сталі сваімі...

28-XII 25 г.

ПЫТАЕШ ТЫ...

Пытаеш ты, ці я здаровы?
Ды як сказаць? Не, ня зусім.
Кладзецца сум на вочы, бровы
І неяк цяжка на душы.

А так у грудзях ўсё спакойна,
Хіба што сэрца крыкне гвалт,
Калі адчуе гнеў назольны,
Ды цяжкай стане галава.

А не зважай ты... Усё пяройдзе;
Усяму свой час, пара свая.
У кожнага свае нязгоды—
І я ім вораг і сваяк.

Часінай, праўда, я вясёлы,
Як чарка хмельная віна;
На ўсё махаю: заўсяголаў!
Ня коле думка ні адна.

Дык вось усе мае навіны;
А што сказаць табе яшчэ?
Ты зразумець сама павінна,
Калі ўглядзішся ў бляск вачэй...

Калі пачуеш сэрца громы
І бліскавіцы без пары,
Дык стане блізкім і знаёмым
Мой ціхі сум і моцны крык.

1926 г.

СЯРОД НАС...

Сярод нас шмат вясёлых і сумных
Па настройах і шэптах душы,
Але кожны ударам па струнах
Рвецца ў далі, прасторы і шыр.

Кожны верыць у нешта сьвятое,
Кожны цягне жыцьцёвую ніць,
Дзе рунее руно залатое,
Дзе гараць запеваў агні.

Шмат загінула, мо' і загіне
На прыступках сьвятога сьвятых.
Їх зьмянілі і зьменяць другія,
Як зьмяняюцца дрэваў лісты.

За мінулае цяжка і горна,
Што адцяла так многа красы;
Але сьцэлецца шлях нова-горны,
Ткуцца новых прыгод паясы.

Мы ступілі на шлях той сягонья,
Заўтра прыдзем ў сьвятое сьвятых.
Хай жа струны галосныя звонаць
Ўсё аб тым, ўсё аб тым, ўсё аб тым.

1925 г.

ПРАПЛУЎ Я ШМАТ...

Праплыў я шмат жыцьцёвай плыні,
Прашоў я шмат шляхоў, дарог...
Ў чужых краёх, ў сваёй краіне
Хадзіў к парогу, за парог.

Мой правадыр—мае надзеі—
За мной ступалі крок за крок.
Сябе я думкай абнадзейваў,
Што я глашатай і прарок.

Прароцтвы, праўда, ня збыліся,
Калі-ж збыліся, дык ня ўсе.
Але ня дарам я маліўся
Сустрэчнай праўдзе і красе.

Хоць шлях пяройдзены забыты
Для новых шляхаў і красы,—
Вітаю дзень я новы—збытасьць
І новых песень галасы.

Прашлі гады, як карагоды;
Ў іх расквітаў, ападваў май,
Але з іх кожная прыгода
З жыцьця ня сходзіла дарма.

1925 г.

СЯЛЯНКА-СТУДЭНТКА

Я у Менск наш прышла за навукай
Ад сялянскіх, ад родных мне ніў,
Бо зрабілася цемра дакукай,
А прынадай—асьветы агні...

Адчуралася, кажуць, палеткаў,—
Захацелася на панскі хлеб!
Не! Зімою я толькі студэнтка,
А вясною—ізноў на сяле.

Ня чураюся цяжкае працы,
Ня чураюся мазольных рук:
Мне ня хочацца час дарма траціць
У зімовую ў вёсцы пару!

Тачыць лясы ды толькі галёкаць
Па закутках, куткох кожны дзень,—
Калі хочацца к мэце высокай,
Сем'янінам каб быць ў грамадзе.

Праўда, вёска па многіх з нас плача,
Што рассыпалісь недзе, як мак;
Можа, думае, ўжо не пабачыць...
Ня усхліпвай-жа, вёска, дарма!

Прыдзе лета—я буду на ніве
Нават лепей ранейшага жаць.
Была некалі я палахлівай,
Бо падточвала цемры іржа.

Маё сэрца, уздымы пачуцьцяў,
Былі зьмяты, зьняважаны—страх:
Гадавалась, расла у пакуце,
Бо няволя была мне сястра.

А цяпер адчыніліся вочы,
Захацелася знаць чаго шмат;
І за тоўстаю кніжкаю ночы
Я праводжу вось тут не дарма.

І з другімі пасья падзялюся,
Што сама атрымаць я магла.
Падсабіць я хачу Беларусі,
Чым магу, будаваць новы лад.

А ты, вёска, ня скардзься, што зьнікла,
І мяне зьбегляцом не заві:
Ад цябе я яшчэ не адвыкла—
Не хачу я душою крывіць!

Ты мне міла! Сумую па полі,
Сьвярбіць ня раз па сярпу рука.
Не зракуся цябе я ніколі,
А вярнуся! Крыху пачакай!

Я пакінула ўвосень палеткі,
Каб вярнуцца вясною да іх.
Я—сялянка, а разам—студэнтка:
Мяне вабяць асьветы агні!

ПАЧУЙ

Калі адчуць ты песьню хочаш,
Падслухаць звон маёй душы,—
Ідзі пачуй, як горын творча
Пяе пра волю і пра шыр.

І ён, і я—адна істота,
Ў адно зрасьліся мы гальлё.
Калі ня нудзішся работы,—
Паслухай рогаты калёс,

Паслухай молатавы жарты
Заместа шэлесту ліста,
Тады пазнаеш, як упарта
Змагацца хоча з сілай сталь.

Ня бойся ты, дарэмны сполах:
Завод ёсьць кузьня змагара.
Ужо разьвенчан стары Молах,
Няволі згінула пара,

Цяпер жыцьця шырэй дарогі!
Ды што казаць—ты сам пачуй;
Пачуй ты песьню перамогі,
Што я кавадлам стукачу!

1925 г.

У ШВАЛЬНІ

Кожны дзень—толькі раніцы змрочнасьць
Прыадчыніць завесу дню—
Ў швальні чуецца голас дзявочы
Або песня—запал агню.

Што-квадранец за гукам гук новы
Нараджае машынны бег;
Нітка з ніткай кладзецца ў аснову,—
Дзе іголка дзюру праб'е.

Па сукне, па прыгожым паркалі
Расьцілаюцца сьцежкі-швы
І паўзуць, і паўзуць стройна ў далі
Па адзнаках—клетках канвы.

Рукадзельле кладзе каляровасьць
Нейкай новай для ўсіх красы:
Спадабаўся малюнак вясковы—
Беларусі жар-паясы.

Тут нямала кладзецца ў дзень працы,
Завіхаецца многа рук!
Шыюць тут падарунак сялянцы
Ды чырвоны сьцяг змагару.

Шыюць тут для працоўных адзеньне,
Для штодзеннага іх жыцця;
Тут, у швальні, ўсіх прац завяршэньне,
Тут для працы новай куцьця.

Праца тых, хто араў голы, босы,
Хто палоў, потым праў хто лён;
Грукатаў хто паставамі кросен,—
Набывае ўжо новы плён.

Гэты плён—усіх працоўных здабытак,
І загэтым ён—важны дар:
Хто раней быў бядою прыбіты,
Цяпер стаў сам сабе гаспадар.

Вось загэтым, хоць праца цяжкая,
А удубальт пасьпешна йдзе;
Зык машын на мамэнт не змаўкае,
І ў ім чуецца шмат надзей.

Вось загэтым кладуцца так роўна
Швы за швамі ў пекны узор,
Вось загэтым так песьня чароўна
Льлецца з раньніх да змрочных зор.

ПЕСЬНЯ МАЛАТОЎ

Гук за гукам, звон за званам
Раздаюцца там і тут...
Нібы іх хто ў далі гоніць...
Туку-туку, туку-ту!..

Гэтак звоняць... Перазвоны
Адбіваюць малаты,
І прастор ўзбуджаюць сонны
Іскры—зоры пекнаты.

Сонца толькі што устала,
Абудзіць каб к працы люд,
І ня рада, што праспала
На пацеху кавалю.

Сам сабою ён абуджан
Дзеля працы, для жыцця.
О, каваль! Які ён дужы:
Стукне—іскры паляцяць.

Не адзін ён: іх так многа
За ударам шлюць удар;
Нікне гора і трывога,
Калі стукне грамада.

Як прыгожа ўзьняты рукі,
Каб даць волю малату;
Гук за гукам родзіць гукі
Туку-туку, туку-ту!

І ад досьвітку да зроку
Ў кузьні чутны галасы,
І нясуць іх ў даль далёка
Іскры вогненнай красы.

Малаты сьпяваюць песьню
Пад магутнасьць ўздыму рук;
Яна ўторыць ім прадвесьняй:
Туку-туку, туку-ту!

1925 г.

ПЕСЬНІ ПРА БЕЛАРУСЬ

ДА ГУСЬЛЯЎ

Іграйце гучна аб шчасьці, гусьлі,
Радзеце, струны, акорды песень.
Жыцьцё зьвязала вас з Беларусьсю,
Яна-ж зьвязалась з сваёй прадвесняй.

Што было ўчора няяснай марай,
Бяскрылым ўзьлётам, бязвольным цэнем,
Сягонья тое—уздым захмарны,
Сягонья тое—парог хаценьня.

Травіцы шэлест і шэлест лісту
Ўжо баюць-кажуць другую казку,
Балота наша і луг імшысты
Абняты сёньня рукамі ласкі.

Адна аздоба—прастор узорны
Пад ласкай сонца, пад сьпеў вясеньні.
Іграйце, гусьлі, напеў задзёрны,
Уклаўшы ў струны маё натхненьне.

Я з вамі, гусьлі, радзіўся, вырас,
Я з вамі, гусьлі, блудзіў па сьвеце,
Шукаў я з вамі жыцьцёвы вырай,—
Затое песьню вы мне складзеце.

Такую песьню, каб сэрца сьцешыць,
Каб, стаўшы рана на постаць жніва,
Адну надзею ў грудзях прысьпешыць,
Што край мой родны жыве шчасьліва.

1925 г.

МАЯ МЕККА...

Мая Мекка—прастор Беларусі,
А Мэдына—яе краса.
Вось затым да яе я хілюся,
Што яна мне цяпер—я сам.

Я няздатны, сьпяваць каб літаньні,
Ў набажэнства ня веру я,
Але знаю: рукою паўстаньня
Ўжо запален яе маяк.

Яшчэ шмат хто глядзіць мо' ваража
На усьпенены дзён веснаход,
Але вызначыў ён падарожу
І на захад, і на усход.

Было крыўды нямала адвечнай
За краіну маю, сябе,
А ня здаўся у сварцы я спрэчнай,
Не загінуў і ў барацьбе.

Беларусь пакахаў надта шчыра,
Бо мне міла яе краса.
Няхай нехта ўцякае у вырай,—
Не пакіну яе я сам.

1925 г.

ЭХ, БАРЫ...

Эх, бары вы мае цёмна-русся—
Беларускай адзнака красы!

Не пайду на другія спакусы я,
Калі вабяць балоты, лясы;

Калі вабяць прасторы крынічныя
Ды жытнёвых палеткаў дыван,
Ды травы сакавітасць сунічная.
Праўда, ёсьць тут ухабы, дзірван,

Праўда, ёсьць тут прыгожасьць і спрэчная,
Можа, прыкрая нават каму.
Хто-ж тут вінен, што крыўда адвечная
Дала волю занадта ярму?

Хто-ж тут вінен, што пляма пакорнасьці
Падцінала жыцьцёвую ніць?
Хіба гэта ёсьць прыклад узорнасьці,
Што і ў песьні хацелася ныць.

Але тут ёсьць занадта і шчырасьці,
Якой, можа, ні ў кога няма.
Той, хто здолеў вось тут толькі вырасьці,
Яе ведае горкасьць і смак.

Вось і я, прабадзяўшыся досыта,
Ўсё-ж ня страціў таго, чым я жыву,
І гарыць сонцавейнасьці досьвітак
Мне на новым жыцьця рубяжы.

Сталі блізкімі родныя гоманы,
Ў кожным шэлесьце чуецца сьпеў,
Бо нядарам жыцьцё зьзяе процінам,
Бо нядарам так многа цярпеў

За свой край, за сябе і за іншых,
Покуль стаў на сваім рубяжы,
А цяпер бачу шчасьця узвышша
І хачу я пановаму жыць.

1925 г.

З Ъ М Е С Т.

Стар.

Росквіт і ўвяданьне.

1. У палеткаў-красы	5
2. Вяргіня	6
3. Пралескі	7
4. Васількі	8
5. Шалясьцелі	9
6. Хіба ў зіме прыгожасьці няма	10
7. Сьнегавыя далі	11
8. Завілася мяцеліца	12
9. Зьняла вясна	13

Сугуччы ўласных струн.

10. Нешта стукае	17
11. Ну, засьмейся	18
12. Тых думак плыні	19
13. Памятаю	20
14. Ну, чаго-ж хавашца	21
15. * * * (Пачуўшы шэпты)	22
16. То ня вецер шугае	23
17. Чакаю я лістоў	24
18. Што-ж	26

Навальніцы жыцьця і змаганьня.

19. На сьмерць С. Ясеніна	31
20. * * * (І далёкім, і блізкім)	33
21. Пытаеш ты	34

22. Сярод нас	35
23. Праплыў я шмат	36
24. Сялянка-студэнтка	37
25. Пачуй	39
26. У швальні	40
27. Песьня малатоў	42

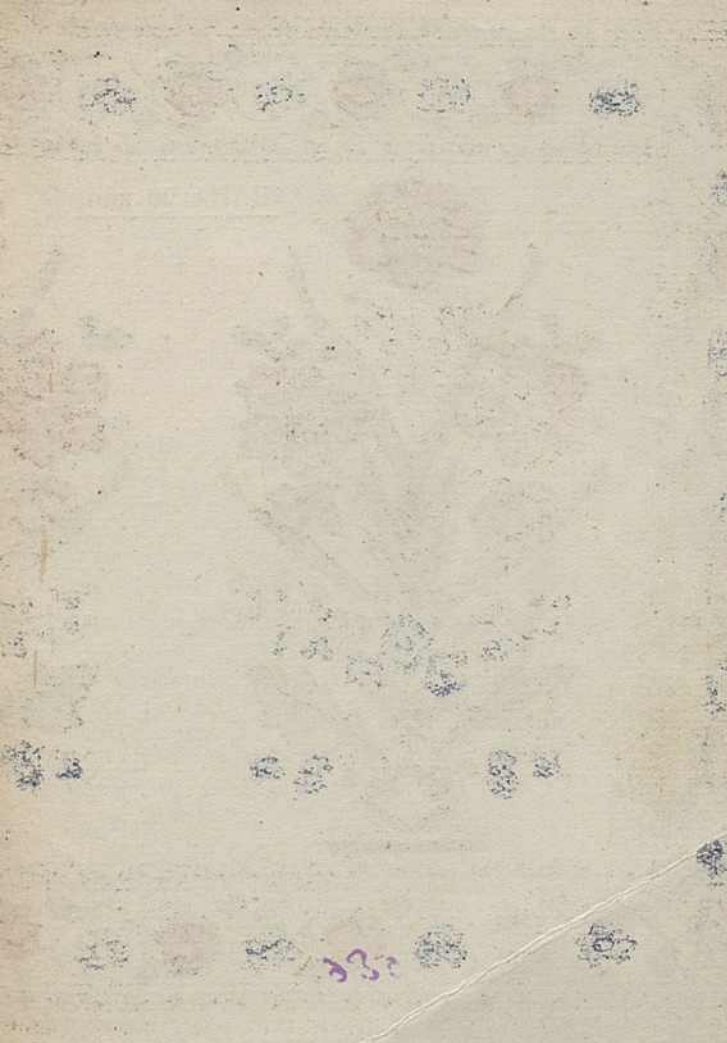
Песьні пра Беларусь.

28. Да гусьяў	47
29. Мая Мекка	48
30. Эх, бары	49

1964 К

~~196968~~

155586

218

ЦАНА 20 кап.

00000003079602

